

УДК 582.711.712:[001.82+347.779]"20"

Р.В. БОЙКО, В.І. ЧИЖАНЬКОВА

Національний ботанічний сад імені М.М. Гришка НАН України
Україна, 01014 м. Київ, вул. Тимірязєвська, 1

МІСЦЕ ГРУПИ ГРУНТОПОКРИВНИХ ТРОЯНД РОДУ *ROSA* L. У СУЧАСНИХ САДОВИХ КЛАСИФІКАЦІЯХ

Грунтопокривні троянди (Rosa L.) — сланкі куці з довгими пагонами. Завдяки сланкій формі вони здатні вкривати поверхню ґрунту і є перспективними для широкого використання. Сортів грунтопокривних троянд — понад 400.

Проаналізовано сучасні садові класифікації троянд: національну — Українського інституту експертизи сортів рослин згідно з методикою проведення експертизи сортів троянди (Rosa L.) на відмінність, однорідність і стабільність, Американського товариства троянд, Всесвітньої федерації товариств троянд. Визначено місце групи грунтопокривних троянд у провідних садових класифікаціях. Висвітлено неоднозначне ставлення до групи грунтопокривних троянд з боку реєстраційних органів — національного та міжнародного. Встановлено, що альтернативою існуючим є садова класифікація троянд P. Veales, яка може бути покладена в основу уніфікованої садової класифікації троянд з обов'язковим включенням до неї групи грунтопокривних троянд з відповідною офіційною назвою.

Ключові слова: грунтопокривні троянди, сучасні садові класифікації троянд, реєстрація сортів троянд.

Грунтопокривні троянди роду *Rosa* L. — сланкі куці з довгими пагонами. Для більшості сучасних сортів характерна ремонтантність. Завдяки сланкій формі вони здатні вкривати поверхню ґрунту і тому є перспективними для різного використання, зокрема для оформлення ділянок, які важко оброблювати [2, 3, 5, 8].

Сучасний світовий сортимент троянд нараховує близько 30 тис. сортів, які об'єднані у більш ніж 30 садових груп [7]. Сортів грунтопокривних троянд — понад 400. Найбільшу світову колекцію грунтопокривних троянд створено в Трієсті (район Сан-Джованні в Італії), яка нараховує 150 сортів [15].

Національний ботанічний сад імені М.М. Гришка НАН України (НБС) розпочав інтродукцію грунтопокривних троянд у 1985 р. Нині колекція грунтопокривних троянд НБС нараховує 37 сортів, більшість яких створено всесвітньо відомими компаніями-оригінаторами: «Meiland» (Франція), «Ilsink» (Нідерланди), «W. Kordes' Söhne», «Rosen Tantau» (Німеччина), «Ralph S. Moore» (США), «Bentall» (Англія).

У каталогах та патентах більшість оригінаторів відносять ці сорти троянд до групи «грун-

топокривних троянд». Під цією назвою вони відомі і в Україні. Однак питання щодо офіційного визнання групи грунтопокривних троянд з відповідною назвою в усіх сучасних класифікаціях троянд остаточно не вирішено.

Мета дослідження — проаналізувати сучасні садові класифікації та встановити в них місце групи грунтопокривних троянд.

Класифікації сортів троянд розроблено з урахуванням їх походження, морфологічних ознак та використання троянд в саду [9]. Єдиної уніфікованої садової класифікації троянд не існує.

Зростання попиту на певні групи сортів як серед оригінаторів, так і серед користувачів, сприяє постійному збільшенню кількості нових сортів. Класифікація троянд постійно зазнає змін, що зумовлено появою сортів, які неможливо віднести до певної групи [13].

Для виділення групи з офіційно закріпленою назвою потрібний час та робота фахівців комітету з номенклатури, які проводять постійну аналітичну роботу з новим матеріалом для внесення змін у класифікацію троянд [2, 8]. Так, сорти найчисленнішої групи «The Hybrid Tea Rose» (які у 1867 р. поклали початок створенню всіх сучасних груп троянд Modern

Roses) упродовж майже 10 років входили до існуючої на той час групи «(Old Roses) Hybrid Perpetual». У 1876 р. було прийнято рішення про виділення їх у самостійну групу [10].

Класифікація троянд є необхідною при реєстрації сортів як у межах країни, так і за кордоном. Відповідно до 3-го пункту IV розділу Міжнародного кодексу номенклатури культурних рослин (International code of nomenclature of cultivated plants (ICNCP)) орган реєстрації сортів може бути національним або міжнародним [11]. Оригінатори будь-якої країни вирішують питання щодо реєстрації індивідуально і мають право реєструвати сорти в своїй країні згідно із національною класифікацією та (або) у Міжнародному реєстраційному комітеті троянд (International Registration Authority for Roses (IRAR)). Однак при реєстрації сортів в IRAR необхідно дотримуватися класифікації, прийнятої лише цим органом.

В Україні реєстрація сортів регламентується Законом України «Про охорону прав на сорти

рослин» [6] і нормативними актами щодо його реалізації, а виконавцем виступає Український інститут експертизи сортів рослин Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України.

Для реєстрації сортів троянд проводять кваліфікаційну експертизу із застосуванням «Методики проведення експертизи сортів троянди (*Rosa L.*) на відмінність, однорідність і стабільність (ВОС)». У методичних рекомендаціях наведено національну класифікацію троянд, в основу якої покладено «тип росту» рослини («мініатюрний», «карликовий», «клумбовий», «кущовий», «плетистий», «грунтопокривний»). До кожної групи за типом росту віднесено певні групи сортів. Типу росту «грунтопокривний» відповідає група «Groundcover roses» [1, 4].

Згідно з додатком I Міжнародного кодексу номенклатури культурних рослин [11] офіційне право реєструвати нові сорти у Міжнародному реєстраційному комітеті троянд має Американське товариство троянд (American Rose

Таблиця 1. Класифікація Американського товариства троянд [12]

Table 1. Classification of American Rose Society [12]

Old Garden Roses	Modern garden roses
1. Alba (A)	22. China and Climbing China (Ch)
2. Ayrshire (Ayr)	23. Floribunda & Climbing Floribunda (F&Cl F)
3. Bourbon & Climbing Bourbon (B&Cl B)	24. Grandifloa & Climbing Grandiflora (Cr & Cl Cr)
4. Boursalt (Bslt)	25. Hybrid Gigantea (HG)
5. Centifolia (C)	26. Hybrid Kordesii (Hkor)
6. Damask (D)	27. Hybrid Moyesii (HMoy)
7. Hybrid Bracteata (Hbc)	28. Hybrid Musk (HMask)
8. Hybrid China & Climbing Hybrid China (HCh)	29. Hybrid Rugosa (HRg)
9. Hybrid Eglanteria (Heg)	30. Hybrid Tea and Climbing Hybrid Tea (HT & CL HT)
10. Hybrid Foetida (HFt)	31. Hybrid Wichurana (HWich)
11. Hybrid Gallica (HGal)	32. Large-Flowered Climber (LCI)
12. Hybrid Multiflora (HMult)	33. Miniature and Climbing Miniature (Min & Cl Min)
13. Hybrid Perpetual & Climbing Hybrid Perpetual (HP & Cl HP)	34. Mini-Flora & Climbing Mini-Flora (MinFl & Cl MinFl)
14. Hybrid Sempervirens (HSem)	35. Polyantha and Climbing Polyantha (Pol & Cl Pol)
15. Hybrid Setigera (HSet)	36. Shrub — Шраби (S)
16. Hybrid Spinosissima (HSpn)	37. Species Roses
17. Miscellaneous Old Garden Rose (OGR) Misc OGR	
18. Moss & Climbing Moss (M & Cl M)	
19. Noisette (N)	
20. Portland (P)	
21. Tea & Climbing Tea (Tea & Cl T)	

Society (ARS)), класифікація якого використовується в IRAR та періодично публікується в офіційному виданні ARS — «Modern Roses» [12].

Сучасна класифікація ARS (табл. 1) об'єднує сорти троянд у 36 класів на підставі їх походження та спільних морфологічних ознак. У ній виділено клас «Species Roses», до якого потрапили види роду *Rosa*, введені у культуру [9, 12].

У класифікації ARS, яка є базовою у Міжнародному органі реєстрації, групу ґрунтопокривних троянд в окремих клас не виділено, а їх сорти входять до збірної групи під назвою «Shrub» [12].

Оскільки в офіційному виданні ARS «Modern Roses» та щорічному каталозі зареєстрованих сортів «Annual proceedings and bulletin American Rose Society», якими користуються більшість фахівців світу, групу ґрунтопокривних троянд офіційно не виділено, а сорти віднесено до групи Shrub, виникає непорозуміння між фахівцями щодо сортів групи ґрунтопокривних троянд.

Наприкінці 1980-х років Всесвітньою федерацією товариств троянд (World Federation of Rose Societies (WFRS)) було створено функціональну класифікацію троянд, яка враховувала декоративні та біологічні особливості троянд та їх використання, ботанічне походження «сучасних троянд» при цьому не було враховано [2, 8]. Сучасні групи троянд (Modern garden roses) розподілено за періодичністю цвітіння на Recurrent (ремонтантні) та Non-Recurrent (неремонтантні) (табл. 2).

У класифікації WFRS із 19 класів сучасних троянд два відведено для ґрунтопокривних: клас N 3 Ground-Cover Recurrent (ґрунтопокривні ремонтантні) та клас N 11 Ground-Cover Non-Recurrent (ґрунтопокривні неремонтантні)) [8].

Спільним у класифікаціях ARS та WFRS є розподіл світового сортименту троянд на три групи: 1) Species (Wild) Roses — ботанічні (природні) види, 2) Old Garden Roses — старовинні садові троянди, які були відомі до появи чайно-гібридних троянд у 1867 р., 3) Modern Roses — сучасні садові троянди, створені після 1867 р.

Таблиця 2. Класифікація Всесвітньої федерації товариств троянд [8]

Table 2. Classification of World Federation of Rose Societies [8]

Modern garden roses	Old garden roses
1. Modern Shrub Recurrent Large-Flowered	19. Alba
2. Modern Shrub Recurrent Cluster-Flowered	20. Bourbon
3. Ground-Cover Recurrent	21. Boursault
4. Large-Flowered	22. China
5. Cluster-Flowered	23. Damask
6. Dwarf Cluster-Flowered	24. Gallica
7. Polyantha	25. Hybrid Perpetual
8. Miniature	26. Moss
9. Modern Shrub Non-Recurrent Large-Flowered	27. Portland
10. Modern Shrub Non-Recurrent Cluster-Flowered	28. Provence (Centifolia)
11. Ground-Cover Non-Recurrent	29. Sweet Briar
12. Rambler Recurrent	30. Tea
13. Large-Flowered Climber Recurrent	31. Ayrshire
14. Climbing Miniature Recurrent	32. Climbing Bourbon
15. Rambler Non-Recurrent	33. Climbing Boursault
16. Large-Flowered Climber Non-Recurrent	34. Climbing Tea
17. Cluster-Flowered Climber Non-Recurrent	35. Noisette
18. Climbing Miniature Non-Recurrent	36. Sempervirens Wild roses
	37. Wild Roses Non-Climbing
	38. Wild Roses Climbing

Таблиця 3. Місце групи (сланких (грунтопокривних) троянд) у класифікації Р. Beales [8]

Table 3. Place of group Procumbent Shrub Roses (Ground-Cover Roses) in classifications of P. Beales [8]

Підрід	Секція	Батьківські види сортів	Садові групи провідних садових класифікацій
<i>Eurosa</i> Focke (<i>Rosa</i> L.)	Synstylae DC.	<i>R. sempervirens</i> L. <i>R. wichuraiana</i> Crép. <i>R. arvensis</i> Huds.	BARB* Class 17 (Wichuraiana Carpet) WFRS Class 3 (Ground-Cover Recurrent), Class 11 (Ground-Cover Non-Recurrent) ARS (Modern Roses IX) no specific class (спеціального класу немає); best covered by Class 54 (Shrub) (найкраще представле- но в класі 54 (Shrub))

* **BARB** — British Association of Rose Breeders.

У 1992 р. у своїй монографії «Roses: An illustrated encyclopedia and grower's handbook of species roses, old roses and modern roses, shrub roses and climbers» Peter Beales навів розроблену ним садову класифікацію троянд, яка є альтернативою існуючим класифікаціям [8]. У цій класифікації поєднано ботанічну класифікацію троянд на рівні роду з існуючими садовими групами. Р. Beales використав сучасну ботанічну класифікацію, яка ґрунтується на системі А. Редера [14]. На відміну від інших садових класифікацій запропонована класифікація містить інформацію про рід *Rosa*, в якому виділено підроди *Hulthemia* (Dumort.) Focke, *Eurosa* Focke (*Rosa* L.), *Platyrhodon* (Hurst) Rehd., *Hesperhodon* Cockerell. У підроді *Eurosa* виділено 10 секцій. Автор установив взаємозв'язок сортів садових груп з похідними видами на рівні роду і секцій. Для ґрунтопокривних троянд Р. Beales запропонував, на нашу думку точнішу назву групи — «сланкі троянди (ґрунтопокривні троянди)» (Procumbent Shrub Roses (Ground-Cover Roses)). У групу сланких (ґрунтопокривних) троянд об'єднано переважно сорти, у створенні яких обов'язково брали участь види секції *Synstylae* DC. підроду *Eurosa*: *R. sempervirens* L., *R. wichuraiana* Crép., *R. arvensis* Huds (табл. 3).

Однак при аналізі сортів з наведеного у монографії Р. Beales каталогу встановлено, що деякі з них (особливо сорти, створені до 1970 р.) належать одночасно і до ґрунтопокривних, і до інших садових груп секції *Synstylae* або інших секцій. Наприклад, крім групи «ґрунто-

покривних троянд» сорт 'The Fairy' (Bentall, 1932) віднесено до «групи Polyanthu», *Synstylae*, сорт 'Daisy Hill' (Kordes, 1906) — до групи «гібриди та форми *Rosa macrantha* N.H.F.Desp», *Gallicanae* DC., сорт 'Lady Curzon' (Turner, 1901) — до групи «гібриди та форми *R. rugosa* Thunb.», секції *Cinnamomeae* DC. (*Cassiorhodon* Dumort). Взагалі у створенні групи ґрунтопокривних троянд, крім вже згаданих видів секції *Synstylae*, брали участь такі види та форми: *Rosa pimpinellifolia* 'Dunwichensis' із секції *Pimpinellifoliae* DC., *Rosa macrantha* із секції *Gallicanae*, *R. rugosa* та *R. kordesii* H. Wulff із секції *Cinnamomeae* (*Cassiorhodon*).

Таким чином, крім походження сортів ґрунтопокривних троянд, Р. Beales урахував морфологічну схожість сортів цієї групи, які мають довгі виткі пагони та сланку форму росту куща.

Висновки

Установлено місце групи ґрунтопокривних троянд у провідних садових класифікаціях троянд світу:

У національній класифікації Українського інституту експертизи сортів згідно з методикою ВОС групу ґрунтопокривних троянд виділено окремих клас під назвою «Groundcover roses».

У класифікації ARS групу ґрунтопокривних троянд не виділено в окрему групу з офіційно закріпленою назвою, натомість вона входить до «збірної» групи N 54 під назвою «Shrub».

У класифікації WFRS виділено групу ґрунтопокривних троянд, яка входить до двох кла-

сів N 3 ґрунтопокривні ремонтантні троянди та N 11 ґрунтопокривні неремонтантні.

Альтернативою існуючим є садова класифікація троянд P. Beales, в якій для ґрунтопокривних троянд запропонована назва «сланкі троянди (ґрунтопокривні троянди)». Ця класифікація може бути покладена в основу уніфікованої садової класифікації троянд з обов'язковим включенням до неї офіційно виділеної групи ґрунтопокривних троянд.

1. *Атлас* морфологічних ознак сортів троянди (*Rosa L.*) (доповнення до Методики проведення експертизи сортів троянди на відмінність, однорідність та стабільність) / [підгот.: Гаценко С.В., Васківська С.В.]; М-во аграр. політики України, Держ. служба з охорони прав на сорти рослин, Укр. ін-т експертизи сортів рослин. — К.: Алефа, 2009. — 64 с.
2. *Былов В.Н.* Розы. Итоги интродукции / В.Н. Былов, Н.Л. Михайлов, Е.И. Сурина. — М.: Наука, 1988. — 440 с.
3. *Клименко З.К.* Розы (Интродуцированные и культивируемые на Украине): Каталог-справочник / З.К. Клименко, Е.Л. Рубцова. — К.: Наук. думка, 1986. — 213 с.
4. *Методика* проведення експертизи сортів троянди (*Rosa L.*) на відмінність, однорідність і стабільність [Електронний ресурс] // Офіційний сайт М-ва аграр. політики України, Укр. ін-ту експертизи сортів рослин. — Режим доступу: <http://sops.gov.ua/index.php/vidannya-2/metodiki/metodika-vos2> (дата звернення 18.03.2016 р.). — Назва з екрана.
5. *Мешкова В.И.* Сад роз: Ист.-спр. очерк / В.И. Мешкова, Е.Л. Рубцова. — К.: Мистецтво, 2007. — 144 с.
6. *Про охорону* прав на сорти рослин: Закон України від 21 квітня 1993 р. № 3116-ХІІ із змінами: поточна редакція. — Редакція від 02.03.2014, підстава 763-18 [Електронний ресурс] // Законодавство України. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3116-12> (дата звернення 18.03.2016 р.). — Назва з екрана.
7. *Рубцова О.Л.* Інтродукція ґрунтопокривних троянд в Національному ботанічному саду ім. М.М. Гришка НАН України / О.Л. Рубцова, В.І. Чижанькова // Матеріали IV Між. наук. конф. молодих дослідників «Теоретичні та прикладні аспекти інтродукції рослин і зеленого будівництва до 170-річчя дендропарку «Тростянець» (20—23 травня 2004 р.). — Тростянець, 2004. — С. 147—149.
8. *Beales P.* Roses: An illustrated encyclopedia and grower's handbook of species roses, old roses and modern

- roses, shrub roses and climbers / P. Beales. — London : Harvill, 1992. — 445 p.
9. *Cairns T.* Horticultural classification schemes / T. Cairns // Encyclopedia of Rose Science [editor-in-chief A.V. Roberts]. — Oxford, UK : Elsevier Ltd., 2003. — Vol. 1-3. — P. 117—124.
 10. *Ellwanger H.B.* The rose a treatise: On the cultivation, history, family characteristics, etc., of the various groups of roses, with accurate descriptions of the varieties now generally grown / H.B. Ellwanger. — New York : MEAD & company, 1882. — 293 p.
 11. *International code of nomenclature for cultivated plants (ICNCP or Cultivated Plant Code) (the eight ed.)* / [C.D. Brickell, C. Alexander, J.C. David et al.] // Scripta Horticulturae Number 10. — Belgium : International Society for Horticultural Science (ISHS), Drukkerij Geers, 2009. — 204 p.
 12. *Modern roses 12.* — Shreveport, Louisiana: The American Rose Society, 2007. — 576 p.
 13. *Parsons S.B.* The Rose: Its history, poetry, culture and classification / S.B. Parsons. — New York : Wiley & Halsted, 1856. — 280 p.
 14. *Reherd A.* Manual of cultivated trees and shrubs Hardy in North America. Exclusive of the subtropical and warmer temperate regions (the second ed., Revised and Enlarged) / A. Reherd. — New York : The Macmillan company, 1949. — 996 p.
 15. *Vremec V.* A new Rose Garden in Trieste — Between the past and the future / V. Vremec // World Rose News: Newsletter of the World Federation of Rose Societies. — 2010. — Vol. 21. — P. 46—48.

REFERENCES

1. *Hatsenko, S.V. and Vaskivska, S.V.* (2009), Atlas morfolohichnykh oznak sortiv troyandy (*Rosa L.*) (dopovnennya do Metodyky provedennya ekspertyzy sortiv troyandy na vidminnist, odnoridnist ta stabilnist) [Atlas morphological characters cultivars of roses (*Rosa L.*) (addition to Methods of examination cultivars of roses to difference, uniformity and stability)]. М-vo ahrar. polityky Ukrayiny, Derzhavna sluzhba z okhorony prav na sorty roslyn Ukrayinskyy instytut ekspertyzy sortiv roslyn [Ministry of Agrarian Policy of Ukraine, The State Service for the Protection of Plant Cultivars Ukrainian Institute examination of plant cultivars]. Kyiv, Alefa, 64 p.
2. *Byilov, V.N., Mihaylov, N.L. and Surina, E.I.* (1988), Rozy. Itogi introduktsii [Roses. Results of introduction]. Moskva, Nauka, 440 p.
3. *Klimenko, Z.K. and Rubtsova, E.L.* (1986), Rozy (Introdutsirovannyie i kultiviruemyie na Ukraine). Katalog-spravochnik [Roses (Introduced and cultivated in Ukraine). Reference catalouge-book]. Kyiv, Nauk. dumka, 213 p.

4. *Metodyka* provedennya ekspertyzy sortiv troyandy (*Rosa* L.) na vidminnist, odnoridnist ta stabilnist) [Method of examination cultivars of roses (*Rosa* L.) to difference, uniformity and stability]. [Elektronnyy resurs], Moda access: <http://sops.gov.ua/index.php/vidannya-2/metodiki/metodika-vos2> (18.03.2016).
 5. *Meshkova, V.I. and Rubtsova, E.L.* (2007), Sad roz: Istoriko-spravochnyiy ocherk [Rosengarten: Historical background sketch]. Kyiv, Mistectvo, 144 p.
 6. *Pro okhoronu prav na sorty roslin: Zakon Ukrainy vid 21 kvitnya 1993 r. N 3116-XII iz zminamy potochna redaktsiya.* Redaktsiya vid 02.03.2014, pidstava 763-18 [On the Protection of Plant Cultivars Law of Ukraine on April 21, 1993 N 3116-XII amended the current wording. Version of 03/02/2014, the base 763-18]. Zakonodavstvo Ukrainy [The legislation of Ukraine], [Elektronnyy resurs]. Moda access: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3116-12> (18.03.2016).
 7. *Rubtsova, O.L. and Chyzhankova, V.I.* (2004), Introduktsiya gruntopokryvnykh troyand v Natsionalnomu botanichnomu sadu im. M.M. Gryshka NAN Ukrainy [Introduction of ground cover roses in M.M. Gryshko National Botanical Garden of the NAS of Ukraine]. Materialy IV Mizhnarodnoyi naukovoï konferentsiyi molodykh doslidnykiv (20—23 travnya, 2004 r.) “Teoretichni ta prykladni aspekty introduktsiyi roslin i zelenoho budivnytstva do 170-richchya dendroparku «Trostyanyets»” [Of the IV International Conference of Young Researchers (20—23 May 2004) “Theoretical and applied aspects of plant introduction and green building to the 170th anniversary of the park “Trostyanyets”]. Trostyanyets, pp. 147—149.
 8. *Beales, P.* (1992), *Roses: An illustrated encyclopedia and grower’s handbook of species roses, old roses and modern roses, shrub roses and climbers.* London, Harvill, 445 p.
 9. *Cairns, T.* (2003), Horticultural classification schemes. *Encyclopedia of Rose Science* [editor-in-chief A.V. Roberts]. Oxford, UK, Elsevier Ltd, vol. 1-3, pp. 117—124.
 10. *Ellwanger, H.B.* (1882), *The rose a treatise: On the cultivation, history, family characteristics, etc., of the various groups of roses, with accurate descriptions of the varieties now generally grown.* New York, MEAD & company, 293 p.
 11. *Brickell, C.D., Alexander, C., David, J.C., et al.* (2009), *International code of nomenclature for cultivated plants (ICNCP or Cultivated Plant Code) (the eight ed.), Scripta Horticulturae, Number 10, Belgium, ISHS, Drukkerij Geers, 204 p.*
 12. *Modern roses 12* (2007), Shreveport, Louisiana, The American Rose Society, 576 p.
 13. *Parsons, S.B.* (1856), *The Rose: Its history, poetry, culture and classification.* New York, Wiley & Halsted, 280 p.
 14. *Reherd, A.* (1949), *Manual of cultivated trees and shrubs Hardy in North America. Exclusive of the subtropical and warmer temperate regions (the second ed., Revised and Enlarged),* New York, The Macmillan company, 996 p.
 15. *Vremec, V.* (2010), *A new Rose Garden in Trieste — Between the past and the future.* World Rose News: newsletter of the World Federation of Rose Societies, vol. 21, pp. 46—48.
- Рекомендувала до друку О.Л. Рубцова
Надійшла до редакції 28.03.2016 р.

Р.В. Бойко, В.І. Чижанькова

Национальный ботанический сад
имени Н.Н. Гришко НАН Украины,
Украина, г. Киев

МЕСТО ГРУППЫ ПОЧВОПОКРОВНЫХ РОЗ РОДА *ROSA* L. В СОВРЕМЕННЫХ САДОВЫХ КЛАССИФИКАЦИЯХ

Почвопокровные розы рода *Rosa* L. — стелющиеся кустарники с длинными побегами. Благодаря стелющейся форме они способны покрывать поверхность почвы и являются перспективными для широкого использования. Сортов почвопокровных роз — свыше 400. Проанализированы современные садовые классификации роз: национальная — Украинского института экспертизы сортов растений согласно методике проведения экспертизы сортов роз (*Rosa* L.) на отличие, однородность и стабильность, Американского общества роз, Всемирной федерации обществ роз. Определено место группы почвопокровных роз в ведущих садовых классификациях. Освещено неоднозначное отношение к группе почвопокровных роз со стороны регистрационных органов — национального и международного. Установлено, что альтернативой существующим является садовая классификация роз Р. Beales, которая может быть положена в основу унифицированной садовой классификации роз с обязательным включением в нее группы почвопокровных роз с соответствующим официальным названием.

Ключевые слова: почвопокровные розы, современные садовые классификации роз, регистрация сортов роз.

R.V. Boiko, V.I. Chyzhankova

M.M. Gryshko National Botanical Garden,
National Academy of Sciences of Ukraine,
Ukraine, Kyiv

PLACE OF GROUP OF GROUND COVER ROSES OF THE GENUS *ROSA L.* IN MODERN GARDEN CLASSIFICATIONS

Ground-cover roses of the genus *Rosa L.* are procumbent shrubs with long shoots. Due procumbent form, they are able to cover the soil surface and are perspective for wide use. There are more 400 cultivars of ground-cover roses. The modern garden classifications of roses were analyzed in the article: the national classification of Ukrainian In-

stitute of examination of cultivars of plants according to the method of examination cultivars of roses (*Rosa L.*) to difference, uniformity and stability, classification of American Rose Society (ARS) and World Federation of Rose Societies (WFRS). The place of the group of ground-cover roses was ascertained in the leading garden classifications. The ambiguous positions of national and international registration institutions to the group of ground-cover roses are shown. It was found that the classification of garden roses by Peter Beals is alternative and can be used as a basis for the unified classification of roses with included group of ground-cover roses.

Key words: ground-cover roses, modern garden classifications of roses, registration of cultivars of roses.